

2020/08/19

احسان لمر

مسجدی گدري (کوچه آهنگری) سراجی

این سطور زیبا را بار اول صفحه فیس بوک « کابل شهر رویا های ویران » که در 04 اگست سال روان نشر نموده بود دیدم و نظر به اهمیت آن با کمی تغییرات و اضافات خدمت شما به معرفی امید مورد توجه تان باشد.

مسجد شریف گدري که سنگ تهداب ان در زمان سلطنت اورنگزیب در سده شانزده میلادی گذاشته شده بود در بازار سراجی و کوچه آهنگری شهر کهنه یک یادگار پر ارزش تاریخی کابل بود. که مثل صدها و حتی هزاران اثر تاریخی دیگر کشور ما توجه ای به آن نشده بود؟؟ اورنگزیب به عنوان و لقب محی الدین محمد، ششمین امپراتور گورکانی هند بود که بین سال های (1658 الی 1707 م) حکومت کرد، او سومین پسر شاه جهان می باشد.

«ساختمان این مسجد نمونه زیبا از هنر معماری ان دوره بوده به شیوه خاصی ظرافت های معماری در ان آشکار است.. در کار ساختمان این بناه تاریخی مهندسی هنرمندانه قدیم به شیوه ظریف و کلاسیک کار شده بود و آثار بجا مانده از ان چیره دستی معماران ان روزگار را حکایت میکرد. دو منار بطرف راست و دو منار بطرف چپ تعمیر وجود داشت که به زیبا این مکان می افزود. یک دروازه بزرگ دخولي در وسط داشته و دو دروازه دیگر بطرف چپ و دیگری بطرف راست مسجد بود. همچنان سه کلکین و یا روشن دان بطرف راست و سه بطرف چپ مسجد قرار داد شده بود که به مسجد را روشنایی طبیعی میداد. این مکان گنجایش 5 تا 6 صد نفر نماز گذار را داشت. آثار بجا مانده میناتوری و گچ کاری و حجاری و چوب کاری در ساختمان ویرانه مسجد جا جایی باقی مانده بود. در ساختمان این مسجد از سنگ، چونه، خشت خام و پخته و آهن چادر استفاده بعمل آمده است.»

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

آقای محمد صدیق که از گذر سراجی بودند نوشته که: «رو بروی مسجد گدري یک سرای بود که همه چیلی دوز ها در ان کار می کردند در امتداد مسجد دوکان مار گیر بود و دو استاد بزرگوار مکتب عاشقان و عارفان دوکان های آهنگری داشتند مردم همه از راه حلال رزق و روزی خود را بدست می آوردند قناعت داشتند صادق بودند یگانه خصلت مردم او دور که زیاد بدان پایند بودند احترام به یک دگر داشتند حیا بود وقتی در یک جا چند بزرگ و ریش سفید استاده می بودند ما اصلا جرات تیر شدن را نمی کردیم و ده ها و صد ها مثله پذیرفته شده دگر اجتماعی که زندگی را خود بخود بشکل نورمال اداره میکرد»

سید جمال الدین افغان دوران طفولیت را در دره های زیبای کنر سپری نمود، بعد از چندی خانواده شان به کابل در محله کوچه آهنگری سراجی نقل مکان نمودند او مراحل ابتدائی آموزش را از **مدرسه مسجد گدري آغاز نمود**، در دهه چهارم قرن 19 میلادی فامیل سید صفدر به فارس هجرت نموده و در بسطام و همدان متوطن شدند جمال الدین در آنجا "بالای تحصیلات مسجد گدري شور بازار {کوچه آهنگری} عمارت نوی از دانش و علوم را از نزد استادان همدان بنا نهاد"¹

بد بختانه با ویرانی شهر کابل در دهه هفتاد (توسط تنظیم ها به اصطلاح جهادی) این مسجد تاریخی هم به ویرانه متروک مبدل شد و سالهای سال از برکت چنگیزیان ویرانگر شهر در قرن بیست دیوار های بجا مانده مسجد را هم آفتاب و باد باران و طبیعت تخریب میکرد. چند سال پیش کار ساختمان مجدد این مکان تاریخی تحت باز سازی قرار گرفت بقول از محترم میرویس رحیمی «بنیاد آغا خان» در این زمینه سهم گرفته «و در حدود 80 فیصد کار آن تمام گردیده است. این مسجد منحصی یک سوژه درسی برای محصلین پوهنتون کابل و پوهنتون پلیتخنیک پوهنئی مهندسی منحصی کار های عملی آغاز گردیده بود و تا حال فعال می باشد. جالب این جاست که تمام قشر های مختلف آن که از زمان مغل های هند تا شاهان افغان توسط باستان شناسان حفز کاری گردیده است و منحصی موزیم قابل دید می باشد. سوال این جا است که آیا این مسجد به وزارت حج و اوقاف داده شود؟ یا به وزارت اطلاعات فرهنگ تا منحصی یک میراث فرهنگی بروی علاقمندان و نماز گذاران باز باشد؟».

محترم حمید شیخانی می نویسد که: «من تقریباً دو سال قبل با جمعی از دوستانم به دیدن این مسجد رفته بودم زیر ساخت و ساز بود چیزی جالبی که نظر ما را جلب کرد در زیر این مسجد قبلاً مسجدی بوده که از اثر کدام حادثه در همان زمانه تخریب شده بود و بعداً دوباره بالای مخروبه های آن دوباره مسجد اعمار شده زیر محراب فعلی در طبقه تحتانی عین موقعیت محراب وجود دارد».

¹ - شادروان دكتور عبدالحکيم طبيبي - افکار و تلاش های سید جمال الدین - شماره 31 اپریل و می 1993 مجله ائینه افغانستان.

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

Fehler! Unbekannter Name für Dokument-Eigenschaft.

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ